

CHARLES F. HERMANN: **Crises in Foreign Policy: A Simulation Study.** The Bobbs-Merrill Company, Inc. Indianapolis and New York 1966, 234 s.

H. R. ALKER—R. D. BRUNNER: »**Simulating International Conflict: A Comparison of Three Approaches**». *International Studies Quarterly* 1969, 13, 1, 70—110.

Pyrin tässä tarkastelussa lyhyesti esittämään ja arvioimaan kahta hyvää esimerkkiä viime aikoina ilmestyneistä simulointitutkimuksista. Molemmat tutkimukset antavat melko paljon niillekin, jotka eivät ole edes kiinnostuneet simuloinnista; mutta varsinkin tietysti niille, jotka haluavat saada simuloinnin mahdollisuuksista jonkinlaisen kuvan. Mainituista kahdesta tutkimuksesta *Hermannin* työ edustaa yhden simulointityypin (INS) monipuolisuutta, kun taas esiteltävä artikkeli antaa varsin hyvän kuvan kolmen käytetyimmän simulointityypin (PME, INS ja TEMPER) yhtäläisyyksistä ja eroavuuksista.

Hermann esittää tutkimuksensa lähtökohdiana esimerkin kahdesta tunnetusta kansainvälisestä kriisistä; Korean sodasta ja Kubaan ohjuskriisistä. Näistä ensin mainittu päättyi sotaan ja toinen taas onnistuttiin ratkaisemaan ilman aseellista yhteenottoa. Hermann pitää tutkimuksensa tavoitteena etsiä selitystä kriisitilanteiden toimintaan johtavien päätösten (eli sodan) ja toimimattomuuteen johtavien päätösten (ei-sotaa) esiintymisessä. Lähtökohta ja ongelma on siis suurin piirtein sama kuin esimerkiksi Stanford-projektissa, jossa sisältöanalyysin avulla pyrittiin samaan tavoitteeseen.

Varsin kiinnostava osa tutkimusta on myös tutkijan esittämä kriisin käsitteen analyysi. Kriisi on määritelty yleensä a) sanomalla, että kriisi on jokin ratkaistava käännekohta kansainvälisissä suhteissa; esimerkiksi voima-

tasapainossa, tai b) osoittamalla erilaisia »ominaisuuksia», joita kriisiin kuuluu (stressi, enustamattomuus, jne.). Ensimmäisen viaksi Hermann osoittaa, että määritelmä sanoo vain sen, missä kriisi syntyy eikä miksi se syntyy. Toisen vikana taas on yleensä ominaisuuksien välisten suhteiden selvittämättä jättäminen. Koska eri ominaisuudet vaikuttavat toisiinsa, olisi määritelmän myös pysyttävä sisältämään väittämät näistä suhteista.

Omana ratkaisunaan Hermann määrittelyn osalta esittää, että

Crisis is a situation that 1) threatens the high-priority goals of the decision-making unit, 2) restricts the amount of time available for response before the situation is transformed; and 3) surprises the members of the decision-making unit when it occurs. (s. 29)

Hermann siis väittää, että kriisi edustaa uhkaa, päätöksentekoaajan lyhyttä ja yllätyksellisuyttä kriisiin joutuneen päätöksentekokoneiston kannalta. Lisäksi määritelmään kuuluu sekin, että mainitut kolme ominaisuutta voivat varioida (korkea uhka — matala uhka; lyhyt päätöksentekoaika — pitkä päätöksentekoaika; yllätyksellisyys — ennustettavuus). Jos mainitut kolme muuttujaa dikotomisoidaan, saadaan kahdeksan erilaista kriisin astetta korkeimmasta alhaisempaan. Monessa suhteessa määritelmä on erittäin käytökelpoinen, koska sen pohjalta empiirinen tutkimus on varsin helppo tehdä joko simuloinnin tai muun tekniikan avulla.

Kuten aikaisemmin mainitsin, Hermann käyttää tutkimuksessaan tunnetuinta simulointityyppiä, Inter-Nation Simulation (INS) -mallia. Tässä mallissa on mukana koehenkilöitä ja myös tietokone (joka laskee valtioiden sisäisiä prosesseja, kun taas koehenkilöt simuloivat valtioiden välistä vuorovaikutusta). Kokeiden suunnittelu ja toteuttaminen on ollut varsin perusteellista ja täsmällistä: yksinomaan valitettavaa on se, että tässä en siitä pysty esittämään lyhyttä tiivistelmää, vaikka esimerkiksi koesuunnittelut ovat parhaimmin simuloinnin mahdollisuuksien kuvaukseen sopivia. Erityisesti kannattaa mainita se, että tutkimuksessa on käytetty varsin tehokkaasti apuna monia muita yhteiskuntatieteen antamia tutkimustekni-

koita (havainnointia ja haastattelua). Tässä suhteessa tutkimus osoittaa, että kunnollisen simuloinnin tekeminen vaatii miltei kaikkien muiden metodologisten ratkaisujen ja tekniikkojen tuntemista ja hallitsemista. Simulointi on systeemi, jossa voidaan sopivasti yhdistää kaikki se tutkimustekninen tietous, mitä yhteiskuntatieteet ovat tähän mennessä kehittäneet. Ero onkin varsin valtava, jos ajatellaan muita mahdollisia tutkimusotteita, joita tutkija voi irrallaan kaikesta muusta käyttää tutkijankammiossaan. Lisäksi useiden toistojen avulla tuloksiin on saatu yleistettävyyden hyvä pohja: simulointi ei jää case-tutkimukseksi, vaan Hermann on testausten avulla voinut antaa tuloksille riittävää yleisyyttä.

Hermann esittää tutkimuksessaan 26 erilaista teoriaa ja aikaisemmista tutkimuksista johdettua hypoteesia, joiden systemaattisen testauksen jälkeen hän on voinut esittää mallin päätöksenteon tuloksen ennustamista varten. Perushypoteesi väittää, että kriisin asteen kasvaessa päätöksentekijät turvautuvat toimintaan (sotaan). Tämän väittämän kohdalla tulokset eivät kuitenkaan ole aivan selviä, vaan pikemminkin varsin ristiriitaisia. Tarkempi testaus osoitti, että toimintaa syntyy yleensä tilanteen määrittelyn vaikutuksesta, mutta esimerkiksi kapasiteetit eivät juuri vaikuta päätöksentekoon. (Tilanteen määrittelyssä esim. vastustaja koetaan vihamieliseksi, mutta esim. kapasiteettien ylivoima ei johda toimintaan). Lisäksi erät hypoteesit saatuaan voimakasta tukea tuloksista osoittavat, että kriisille on ominaista vaatimus toiminnan aloittamiseen (pätöksentekijät näkevät, että jotain on välttämättä tehtävä) mutta samalla ei tiedetä mitään lopputuloksista tai toisin sanoen ollaan pessimistisiä toiminnan onnistumisesta. Tämä tulos ehkä paremmin määrittelee kriisin ominaisuuksia kuin Hermannin määritelmät sinänsä ja samalla osoittavat selviä yhtymäkohtia muihin Hermannin kritisoimiin määritelmiin.

Tutkimuksen avulla rakennetut mallit (kaksi mallia) ovat varsin mielenkiintoisia ja systemaattisuudessaan osoittavat kriisitutkimukselle uusia kohteita, joista muutamia Hermannin simmäinen näistä malleista koskee kriisin ke-

hittymistä, mutta toinen yleisemmin päätök-
ei itse voinut tutkimuksessaan testata. En-
sentekoa kriisitilanteissa. Kriisimallin mukaan
prosessin tuloksena on lisääntynyt vihamieli-
syys, lisääntynyt tietojen hankinta ja yhteis-
työn vähentyminen. Päätöksentekomallin mu-
kaan taas kriisi vaikuttaa sekä sisäiseen kom-
munkaation kasvuun että myös ulospäin suun-
tautuvan kommunikaation kasvuun.

Korostan vielä Hermannin tutkimuksen an-
sioita, joita ovat a) ongelman täsmentäminen,
b) käsiteanalyysin hedelmällisyys, c) simuloim-
nin ja »vanhojen» menetelmien yhdistäminen
ja d) selitysmallien eksplisoiminen ja uusien
tutkimusongelmien osoittaminen. Lisäksi itse
raportti on varsin täsmällisesti ja hyvin laa-
dittu: luettavuutta parantaa erityisesti käy-
tännön elämästä valittujen esimerkkien yhdis-
täminen simuloinnin tuloksiin.

Puutteena Hermannin tutkimuksessa voisi
pitää lähinnä hypoteesien johtamista ja va-
lintoa sekä tulosten heikkoa vertailua muihin
relevantteihin tutkimuksiin. Hypoteesien joh-
tamisessa ja valinnassa olisi hyvin voinut toi-
voa vieläkin parempaa perustelua. Samalla
olisi ehkä syytä ollut tarkemmin osoittaa mah-
dollisia yhteyksiä aikaisemman empirisen tut-
kimuksen ja suoritettujen hypoteesivalintojen
välillä. Hermann näyttää sivuuttavan tar-
peettoman lyhyesti tai jopa ilman mainintaa
varsin huomionarvoisia tutkimuksia. (Stanford-
ja DON -projektit esimerkiksi). Näyttää siltä,
että työtä on tehty liian paljon erillään muus-
ta tutkimuksesta. Tähän on ehkä johtanut
liian selvä rajanveto käsiteanalyys-
sin puolella: käsiteanalyysissä tyrmätyt mää-
rittelyt ovat johtaneet myös muutamien mer-
kittävien tutkimusten »poissulkemiseen» (esim.
McClellandin työtä ei ehkä ole tarpeeksi ar-
vostettu).

Kuitenkin valitettavin puute on tulosten
huono vertailu muihin tutkimustuloksiin. Tämä
koskee jopa vertailua muihin simuloinnin
avulla tehtyihin kriisitutkimuksiin. Kuitenkin
erityisesti muilla menetelmillä tehdyt tutki-
mukset ovat jääneet vaille huomiota tulosten
vertailussa. Ainakin tällainen vertailu olisi
ollut toivottavaa, koska vertailussa olisi voitu
samalla osoittaa sekä Hermannin että muiden
tutkimusten merkityksestä jotain. Samalla
työn merkitys kriisitutkimuksen ja konflikti-

teorian kannalta olisi joutunut arvioinnin koh-
teeksi. Tästä merkityksestä nyt lukija ei
ainakaan täysin tule vakuuttuneeksi, huoli-
matta edellä mainituista ansioista.

Alkerin ja *Brunnerin* artikkelin olen otta-
nut tässä mukaan vielä enemmän informoin-
nin kannalta kuin Hermannin teoksen. Nekin
jotka eivät simulointia pidä minään viisasten
kivenä, mutta haluavat tietää tästä kivistä
jotain, voivat mainitun artikkelin lukemisella
saada tietämyksensä piiriin varsin paljon si-
mulointitietoutta ja paljon vähemmällä vai-
valla kuin paksuja teoksia lukemalla. Simu-
loinnin harrastajille taas artikkeli on miltei
korvaamaton, koska vastaavia systemaattisia
vertailuja ei juuri ole muualla tehty.

Tutkimuksessa vertailtiin kolmea eri simu-
lointitekniikkaa, joita Yhdysvalloissa on varsin
yleisesti käytetty. Ensimmäinen näistä, *Politi-
cal Military Exercise* eli *PME* perustuu to-
dellisessa ulkopoliittisessa päätöksenteossa mu-
kana olevien korkearvoisten viranomaisten
laboratoriopeliin jossa on mukana yksinomaan
ihmisiä (ei koneita). Toinen malli, *INS*, taas
käyttää koehenkilöinä useimmiten opiskeli-
joita ja myös tietokone simuloi osaa proses-
seista. *TEMPER* (*Technological, Economic,
Military, Political Evaluation Routine*) taas on
yksinomaan tietokoneen varaan rakentuva si-
mulointi. On kuitenkin tässä yhteydessä syytä
korostaa, että tutkijat pyrkivät pelkkään mal-
lien vertailuun, ei niiden arvioimiseen.

Lähtökohtana on hypoteettinen ydinräjä-
hdys Neuvostoliiton alueella. Tarkoitus oli
testata, mitä ilmiö eri malleissa aiheuttaa.
Samalla tutkijat voivat testata simulointimal-
lien pohjana olevaa teoriaa, sillä itse kukin
kolmesta mallista perustuu omaan joko impli-
siittiseen tai eksplisiittiseen kansainvälistä poli-
tiikkaa selittävään teoriaan.

Tulos osoitti, että *PME*-pelissä tutkimuksen
aikana jouduttiin idän ja lännen väliseen
ydinasesotaan, mutta muissa malleissa taas
sodanuhka ei ollut ilmeinen. Sen sijaan kai-
kissa malleissa kriisi sijoittui lähinnä Itä-
Saksan tai Itä-Euroopan alueille. Tuloksen
erilaisuutta eskaloitumisen osalta tutkijat etsi-
vät pelin »inputtien» luonteesta ja muutamista
muista seikoista. Kuitenkin juuri inputin
luonne näytti olevan tuloksen erilaisuuden seli-
tyksessä selvin: *PME*-peli perustuu olemassa

olevaan siinä, että pelissä käytetään »oikeiden» valtioiden nimiä ja mukana on varsin asian-tuntevia päätöksentekijöitä -ongelman selvä täsmällisyys tutkijoiden mukaan tavallaan katalysoi prosessin kehittymistä.

Tulosta arvioidessaan tutkijat esittävät oikeassa olevan näkemyksen siitä, että mallien validiteetti eli paremmuus riippuu käyttötarkoituksista, joten tulosta ei sinänsä voi pitää minkään mallin kannalta totaalisesti hyvänä tai huonona. Malli ja teoria on validi silloin, kun sitä käytetään oikeassa paikassa: teorian soveltaminen väärässä paikassa on varsinaisesti sitä, mitä epävalidisuudella tarkoitetaan.

Alkerin ja Brunnerin artikkelista on tässä yhteydessä hieman tarpeetonta etsiä esille hyviä tai huonoja puolia, koska tämä ei oikeastaan lyhyessä arvioinnissa olisi mahdollista. Ainoastaan pidän tarpeellisena korostaa artikkelin osoittaman teorioiden vertailun mahdollisuutta: ainoastaan simulointi näyttää tar-

joavan mahdollisuuden useiden kokonaisvaltaisten teorioiden rinnakkain tapahtuvaan vertailuun. Tämä teorioiden vertailu on siinä mielessä poikkeuksellista, että tulokset nähdään teorian lopputuloksina eli siinä, että *käytännössä nähdään mihin jokin teoreettinen kehätelmä johtaa.*

Tarkoitukseni ei ole ollut vertailla valitsemaani kahta tutkimusta keskenään. Kuitenkaan niiden valinta ei ole tapahtunut satunnaisesti, vaan siksi että a) ne yhdessä hyvin kuvaavat simulointien luonnetta ja mahdollisuuksia sekä myös ongelmia, ja b) niissä molemmissa on tutkimuskohteena kansainvälinen kriisi. Vaikka jälkimmäisen tutkimuksen kohdalla en olekaan varsinaisesti puhunut artikkelin panoksesta kriisitutkimuksessa tai kriisiteoriassa, on se tutustumisen arvoisen tietysti myös tässä mielessä.

Vilho Harle